

50 LET PRVE PO VOJNI ZGRAJENE PLANINSKE KOČE NA MRZLICI

# PRILJUBLJENA LESENJAČA NAD REVIRJI

TINE LENARČIČ

Mrzlica (1122 m), vrh med Revirji in Savinjsko dolino, je že dolga leta znana kot ena od najpriljubljenejših izletniških točk v osrednjem delu Slovenije. Nanjo vodi pot tako iz Trbovelj kakor tudi iz Hrastnika, Žalca, Griž, Zabukovice, Prebolda in drugod, zadnjih 35 let pa je povezana tudi s cesto. Ta se odcepi na sedlu od ceste, ki vodi iz Trbovelj v Prebold. Tu je tudi točka Zasavske planinske poti in drugih poti. Na njej so žalski planinci leta 1899 odprli eno od prvih planinskih koč v Sloveniji z imenom Hausenbichlerjeva koča, trboveljski planinci pa so v neposredni sosesčini te kočice leta 1931 zgradili in odprli svoj planinski dom. Obe koči in še koča Društva prijateljev narode Trbovlje na Štorovi ravni ter koča trboveljskih lovcev na bližnjem Homiču (1082 m) so 6. julija 1942 pogorele, ker so borci NOB želeli s tem preprečiti zadrževanje nemških okupacijskih moči na tem območju. Trboveljska podružnica SPD med okupacijo ni delovala.

## DOLINSKA BRUNARICA NA GORI

Oktober 1945 je PD Trbovlje obnovilo svoje delo. Že na prvem občnem zboru je članstvo sklenilo, da je treba na Mrzlici znova postaviti planinsko kočo, in sicer na istih temeljih, kot je že stal planinski dom. Na gradnjo so se društveni člani pričeli pripravljati spontano. Poskrbeli so za prijavo vojne škode v višini 403.164 dinarjev. Takoj po končani zimi so v pomladnih mesecih leta 1946 vsako nedeljo organizirali prostovoljno delo pri čiščenju pogorišča prejšnjega doma, usposobili so klet za skladišče ter obnovili črpališče za pitno vodo, kakor tudi rezervoar zanj. Društveni odbor je 19. februarja 1946 zaprosil poveljstvo štaba 306. bataljona vojnih ujetnikov Laško, da dodeli društvu leseno barako, ki je stala v bližini občinskega doma na območju sedanjega naselja Sallaumines. Uporabiti so jo nameravali za začasno planinsko kočo na Mrzlici. Žal društvu to ni uspelo.

Dne 31. maja 1946 so ustanovili gradbeni odbor, ki so ga tvorili tile člani: **Leopold Majdič st.**, predsednik, **Viktor Simčič**, tajnik, **Ivan Rovšnik**, blagajnik, člani pa so bili: **Anton Božič**, **Ivan Rozman**, **Mirko Ranzinger st.**, **Ivan Jereb**, **Tone Mahkovec**, **Stanko Kangler**, **Slavo Šentjerc**, **Drago Kovač**, **Vladko Crnkovič**, **Tone Škoberne**, **Franc Šetinc** in **Tine Lenarčič**. Del odbora je bil aktiven, del pa nekoliko manj.

Z gradbenimi deli so na Mrzlici uradno pričeli 1. maja 1946.

PD Trbovlje je zaprosilo takratni OLO Trbovlje, da odstopi društvu brezplačno v last in uporabo bivšo brunarico, ki je v času okupacije služila kot savna za upravnim poslopjem OLO Trbovlje. Bila je zapuščena in v slabem stanju. OLO Trbovlje je prošnjo ugodno rešil. Takoj nato so člani društva v štirih dneh prostovoljno demontirali kočo in jo pripravili za prevoz na Mrzlico. Dne 23. junija 1946 je 17 rudniških voznikov po obstoječem kolovozu s konji prepeljalo večino te brunarice v najhujšem nalivu na Mrzlico. Odtlej so dela tekla vsak dan, od jutra do večera. Poleg članov gradbenega odbora sta pri postavitvi planinske kočice sodelovala poklicna tesarja **Ivan Rozman** in **Polde Ažman**. Dne 7. julija 1946 je bila koča že postavljena in pokrita.



Takole je bilo na dan otvoritve planinske kočice na Mrzlici 21. julija 1946

Takoj so tudi pričeli urejati notranjščino. Koča je imela tlorisne izmere 9 x 6,5 metra. Po načrtih v. gr. tehnika **Mirka Ranzingerja** in stavbenika **Antona Božiča** je bila poleg kočice postavljena še lesena veranda v izmeri 9 x 3 metra. Koča je bila pokrita s skodlami, veranda pa s pločevino. Opravljenega je bilo mnogo prostovoljnega dela ter iz Trbovelj na Mrzlico preko 200 prevozov s konjsko vprego, od tega dobršen del prostovoljno. Skupno je bilo opravljenih 5161 delovnih ur, od tega več kot polovico prostovoljnih. Nekateri obrtniki so za novo kočo brezplačno poklonili okna in vrata ter kuhinjski inventar.

## SLAVNOSTNA OTVORITEV Z GOVORI

Takoj so tudi pričeli urejati notranjščino.

Koča je imela tlorisne izmere 9 x 6,5 metra. Po načrtih v. gr. tehnika **Mirka Ranzingerja** in stavbenika **Antona Božiča** je bila poleg kočice postavljena še lesena veranda v izmeri 9 x 3 metra. Koča je bila pokrita s skodlami, veranda pa s pločevino. Opravljenega je bilo mnogo prostovoljnega dela ter iz Trbovelj na Mrzlico preko 200 prevozov s konjsko vprego, od tega dobršen del prostovoljno. Skupno je bilo opravljenih 5161 delovnih ur, od tega več kot polovico prostovoljnih. Nekateri obrtniki so za novo kočo brezplačno poklonili okna in vrata ter kuhinjski inventar.

Gradbeni odbor je imel na voljo 325.057 dinarjev, dolgovi pa so znašali 122.555,50 dinarjev. Ta je bil poravnani v naslednjih letih. Pomoč pri postavitvi nove kočice na Mrzlici so nudili OLO Trbovlje, MLO Trbovlje, sindikalna podružnica rudarjev, Fizikolno društvo Rudar in Planinska zveza Slovenije.

Dne 21. julija 1946 je bila planinska koča na Mrzlici slavnostno odprta kot prva v Zasavju in kot ena med prvimi tudi v Sloveniji po končani II. svetovni vojni. K otvoritvi se je zbralo veliko število planincev in izletnikov. Kočo je slavnostno odprl **Ante Beg**, takratni pred-

sednik PD Trbovlje. Na otvoritvi so govorili še **dr. Geržinič** in **Evgen Lovšin** iz Planinske zveze Slovenije ter **Ernest Žunk** kot predstavnik različnih organizacij Trbovelj. Nameravano blagoslovitev kočje so odsvetovali. Koča je bila že ob otvoritvi predana v oskrbovanje **Gustlnu Tajhmajstru** iz Rimskih Toplic. Vodil in oskrboval jo je skupno z ženo Mico poleti in pozimi.

Novo zgrajena koča je imela verando, dnevni prostor, kuhinjo ter sobo za oskrbnika, na podstrešju pa skupno ležišče za 13 oseb ter dve manjši sobici, od katerih je ena služila oskrbniku za shrambo oziroma skladišče živil. V spodnjih prostorih je bilo na voljo 60 sedežev. Zmogljivost kuhinje je znašala 50 obrokov. Hkrati z zgraditvijo kočje je bilo postavljeno nekaj metrov vstran še gospodarsko poslopje, ki je deloma služilo tudi kot zaprto in odprto stranišče.

#### PETROLEJKJE JE ZAMENJALA ELEKTRIKA

Čeprav novo zgrajena planinska koča ni imela večjih in udobnejših prostorov, pa tudi nikakršnega večjega komforta, so jo imeli planinci radi, posebno še Trboveljčani, saj je mnogim pomenila nekakšen drugi dom. Bila je vedno dobro obiskana. Bila pa je mnogo premajhna za tako številni obisk. Zgrajena je bila pravzaprav kot začasna planinska koča s tem, da bi v kasnejših letih postavili sodobnejši planinski dom. Te želje seveda ni bilo mogoče takoj uresničiti. Pač pa se je društvo kmalu lotilo različnih adaptacij. Leta 1949 je povečalo kuhinjo za štiri kvadratne metre in napeljalo pitno vodo v kuhinjo. Elektrike takrat še ni bilo, zato so v koči svetili s petrolejkami ter karbidovkami. Leta 1948 pa so začeli priprave za zgraditev depandanse, ki naj bi stala nad kletjo pri koči. Delo so začeli leta 1949. Neuradno so jo odprli 11. septembra 1949 v okviru prvega planinskega tedna PD Trbovlje.

Ob tej priložnosti je PD Trbovlje organiziralo množični izlet na Mrzlico. Ob otvoritvi je govoril Ante Beg. Koča takrat še ni bila povsem dograjena. Dokončali in opremili so jo šele leta 1950. Zgradili so jo v leseni izvedbi. V njej je bila ena večja in dve manjši sobi ter stranišče. Vseh ležišč je bilo v novo zgrajeni depandansi 16. S tem se je povečalo število ležišč na 15 postelj in 30 skupnih ležišč.

Tako planinsko kočjo kakor tudi depandanso je bilo treba stalno vzdrževati, kar je imel na skrbi gospodarski odbor s svojimi člani in člani društva. Bila je večkrat prepleskana znotraj in zunaj, kritina je bila zamenjana s salonitno, obnovljena je bila oprema itd. Tu je treba omeniti nadvse skrbnega gospodarja **Viktorja Simčiča** in njegove sodelavce **Toneta Škoberneta**, **Poldeta Majdiča**, **Toneta Sterniša**, **Lojzeta Dularja**, **Jožeta Kalana**, **Ivana Jereba**, **Ivana Rovšnika**, **Oskarja Zakonška**, **Franca Vengusta**, **Srečka Kastelica**, **Toneta Vengusta**, **Jožeta Beleca**, **Jožeta Gramca**, **Nika Putriha**, **Slava Šentjurca**, **Toneta Kolenca** in še marsikaterega drugega.

Koča je dobila prvo elektriko leta 1950, ko je bil nabavljen bencinski agregat. Služil je le za zasiino razsvetljavo. Zato se je društveni odbor lotil nove akcije in napeljal enofazno električno napeljavno od hiše **Jožeta Jagra** v Čečah na Mrzlico. S tem v zvezi je bilo opravljenega mnogo predvsem prostovoljnega dela pri izdelavi trase in postavitvi drogov. Tudi pri tem delu so se odlikovali številni člani.

Konec novembra 1951 je prvokrat zasvetila luč v planinski koči na Mrzlici. Dogodek je bil za tiste čase zelo pomemben, saj še številne vasi takrat niso imele elektrike. In prav vod do Mrzlice je omogočil napeljavo elektrike kmetijam pod Mrzlico.

#### POLDETOVA KOČA

Na temelju izvedene ankete med članstvom PD Trbovlje se je takratni odbor PD Trbovlje v letih 1958/59 odločil, da zgradi na Mrzlici nov, sodoben planinski dom. Planinska koča je dotrajala, bila je nefunkcionalna, napadla jo je lesna goba, bila je premajhna in še vrsta drugih okoliščin je govorila za to, da je treba zgraditi nov planinski dom na isti lokaciji.

Ko je nov dom deloma že stal, je bilo treba obstoječo kočjo demontirati. Društvo se je odločilo, da jo postavi znova na bližnjem Štorovem travniku na mestu, kjer je pred zadnjo vojno stala koča Društva prijateljev prirode Trbovlje. Dne 23. septembra 1962 je bila koča že pokrita. 4. novembra 1962 pa je bila izdelana in montirana notranja lesena stenska obloga in dokončana tla. Zmogljivost nove kočje — društvo jo je poimenovalo po **Poldetu Majdiču**, bronastem Poldetu, legendarnem planincu, Poldetova koča — je bila naslednja: dnevni prostor je imel 12 sedežev, pet sob je imelo skupno 11 postelj in 18 skupnih ležišč, skupaj 29 ležišč. Do kočje so napeljali tudi elektriko in pitno vodo. Vsa dela so bila dokončana leta 1965. Poldetova koča še sedaj služi kot depandansa planinskemu domu na Mrzlici, ki pa jo ima sedaj v najemu TET. Travniki pred to kočjo služi za različne športne igre, dolga leta pa je služil za množične prireditve ter srečanja Revirčanov in Savinjanov. Za postavitve Poldetove kočje gre zasluga številnim članom PD Trbovlje, predsem pa predsedniku gradbenega odbora **Tonetu Sternišu** in predsedniku društva **Lojzetu Dularju**.

PD Trbovlje 50-letnega jubileja, odkar je bila postavljena oziroma zgrajena prva planinska koča na Mrzlici v povojnem času, ni posebej obeležilo.

### Sv. Duh pod Olševo

VERA PIPAL

*Pred mano Ojstrica, Škarje, Planjava...*

*— nobena daljava!*

*Prijela bi Brano,*

*s soncem obsijano.*

*Mogočna nad Sedlo*

*se je namestila.*

*Prava idila.*

*Najbrž sem Brani*

*krivico storila,*

*lepoto sem njeno*

*premalo častila.*